

Stafiile, ieri și azi

(Inadecvarea între formarea unui lider într-un anumit context și acțiunile lui în alt context, peste zeci de ani)

Octavian Căpățînă

Totdeauna, prezentul este consecința trecutului sau, mai precis, al educației anterioare. Apar, în istorie, lideri crescuți în trecut, scufundați în trecut, care nu au capacitatea de a se reorienta spre prezent, spre viitor. Stafii. O astfel de „stafie” a fost și generalul din Primul Răzbel Mondial, Erich Ludendorff (1865-1937). Astăzi, o altă stafie bântuie lumea, Vladimir Putin (1952). Deși cei doi sunt extrem de diferiți au ceva în comun.

Ludendorff a fost crescut și educat în atmosfera sufocantă a gloriei germane, ușor câștigate în 1870, când imperialismul german se năștea violent. Imperialismul german devenise, imediat, o dogmă profesată *ex cathedra* pe toate treptele învățământului german. Mai mult, toată societatea era surescitată, era intolerantă la orice altă alternativă civică. Așa a crescut Ludendorff. Deci, nici o surpriză când la debutul războiului mondial (iulie 1914), generalul în retragere își oferea cu mândrie serviciile Marelui Cartier General al Armatei. Între 1916-1918 a avut o influență puternică și în plan politic, fiind un fel de „cancelar din umbră” al Germaniei. Încă din 1917 punea dificultățile de pe front în seama oamenilor politici. A fost contra unei rezoluții de pace a parlamentului german, contra capitulării Germaniei. La 28 octombrie 1918 a fost destituit de către îngâmfatul Wilhelm al II-lea din funcția de comandă; fusese formal adjunctul lui Paul von Hindenburg (1847-1934), în fapt conducătorul Marelui Cartier General al Armatei.

Din lectura cărții sale de amintiri, *Meine Kriegserinnerungen, 1914-1918*, nu poți deduce dacă cosmetiza realitatea sau mințea până acolo, încât începuse să creadă și el propriile minciunii. Referindu-se la luptele din vest, din mai-august 1918, scrie de 4 ori că trupele sale s-au luptat admirabil înaintând și ocupând cutare fortificație, cutare orașel, dar din motive tactice, seara, au trebuit să se retragă! Acum, din două una, sau trupa nu cucerise obiectivul sau conducerea frontului nu fusese la înălțime. Putem conchide că memoriile lui egocentriste erau și cosmetizate. Victoriile din est, 1914-1916, sunt cele care îl promovează la conducerea Marelui Cartier General al Armatei, sub generalul Hindenburg. Aristocratul Hindenburg era omul de față, adevăratul conducător al frontului de est și apoi a întregului efort, militar și politic, a fost Ludendorff. Și-a fabricat aura de mare erou încă de la început (1914-1916), când conducea nu doar frontul militar din est și cenzura, ci și politica externă germană. Politica externă, în est, însemna propagandă, spionaj, gaze de luptă și bani, arme, ofițeri pentru oamenii politici ruși dispuși să cedeze germanilor. Nici o urmă de onoare. A folosit gaze, lacrimogene și clor, în est și în vest, despre care nu a acceptat să se scrie (cenzura) și despre care nu amintește în *Memorii*. Tot în carte afirmă că din 8 august 1918 el și-a dat seama că au pierdut războiul! Deși și-a dat seama, a susținut, mai departe, că „armatele germane” ar fi invincibile. Sindrom schizofrenic? După război, el a devenit un idol al ultranaționalistilor, a participat, în 1923, la puciul din München. A susținut, în cadrul dreptei politice, o puternică propagandă contra celor care (socialiști, comuniști, creștini, evrei), după părerea sa, cauzaseră pierderea războiului și acceptaseră condițiile de pace impuse Germaniei. Este unul căruia îi datorăm ascensiunea nazismului și a măcelului care a urmat, el fiind deopotrivă victima educației primite și a incapacității de a se adapta la realitate.

Putin a fost descris de cunoscători ca un adolescent problematic, ranchiunos, crescut între bandele de infractori din Leningrad, de la care cel mai adesea lua bătaie. Cu cât lua mai multă

bătaie, cu atât creștea în el nevoia de putere. Acesta fiind și motivul pentru care acest tânăr format pe străzi era fascinat de organizația criminală de stat, de KGB. KGB-ul proiecta putere, dispunând de viața oricărui oponent real sau imaginar. De altfel, pentru Lenin, Dzerjinski, Stalin, Beria și urmașii lor „*singurii revoluționarii autentici erau tâlharii*”. Și nimic nu s-a schimbat de atunci până astăzi. Tânărul Putin s-a format în perioada cultelor pe cât de deșănțate pe atât de false a bunului *cekist* și a *Marelui Război pentru Apărarea Patriei* (CEKA poliția politică înființată de Lenin). Toată societatea rusă, înregimentată idelogiei imperialismului, devenise intolerantă la orice alte alternative civice. Excepțiile au fost rare. În această atmosferă s-a format tânărul Putin. Cu toate că principalele victime din imperiu (țarist, sovietic, post sovietic) au fost și sunt cetățenii; victimele nu capătă decât dispreț, ideea de compasiune se pare că nu mai există între ruși. Ideologul lui Putin, Alexandru Dulghin, face apel la genocid împotriva „*neamului bastarților*” (ucrainenilor)! Putin nu se sfia să-i spună direct președintelui Emmanuel Macron: «*fie rad Ucraina de pe fața pământului, fie o decapitez*». Putin, mutilat sufletește din tinerețe, pentru care nevoia de putere devine boală, ca să ajungă la putere aruncă în aer blocuri de locuit în Moscova, Volgondsk și Daghestan pentru a da vina pe ceceni; apoi dezlănțuie genocidul din Cecenia și devine salvatorul patriei. O veche metodă, moștenită de sute de ani, folosită recent în Moldova (1992), în Cecenia (2000), în Georgia (2008) – *ei dau foc și apoi vin cu armata, cu moartea să stingă focul*, după care nu mai pleacă. Obsesia lui Putin e refacerea „grandorii” URSS-ului, în care sute popoare erau robite, deportate și multe milioane de cetățeni erau internați în lagăre, când nu erau omorâți! Pentru Putin și sistemul său de putere (siloviki), omul, fie el și rus, nu are nici o valoare. Și cum ar putea avea vreo valoare *omul* din moment ce el este capul sistemului oligarho-mafiot din imperiu, *capo di tutti capi*. Putin prin «securitate» înțelege nu doar «dominație rusească», ci orice vrea el, fără reguli și fără răspundere.

Ludendorff și Putin, extrem de diferiți, au ceva în comun - a fost formați în trecut pentru timpul în care au acționat; erau încremeniți în alte epoci. Așa cum Ludendorff, crescut și format în atmosfera euforic imperială din Germania după 1870, a contribuit direct la Primul Dezastru Mondial și indirect la al Doilea Dezastru Mondial din secolul XX, așa și Putin crescut și modelat de KGB în a doua jumătate a secolului XX, a organizat direct genocide în Cecenia și Ucraina. Putin crescut în rău e incapabil să perceapă răul. Va continua, cum - vom vedea? E de observat diferența - primul a contribuit la instaurarea regimului nazist, al doilea a organizat și pus în operă genocide.

Și un exeget de talia lui Thierry Wolton, căruia nu-i scapă confuzia de valori ce domină politică atlantică din 2000 încoace cu privire la Putin, predică în gol. Dincolo de faptul că nu se poate negocia cu un criminal, ceea ce nu se înțelege, azi, la Berlin, la Washington și pe aiurea, este că Putin nu poate altfel, e limitat prin programare (educație), nu poate depăși granițele celulei lui KGB-iste. În mod straniu, pe malurile Atlanticului politicienii se gândesc la Putin, nu se gândesc la soarta sutelor de popoare din Federație, la cei 140 milioane de cetățeni despuiți de toate libertățile. În ciuda experiențelor tragice din 1938-1940, în ciuda celei mai elementare morale, aceștia cred că *cedarea* în fața unui monstru, care bombardează grădinițe, școli, maternități, spitale, teatre, blocuri de locuințe, *va aduce pacea!*

Analiza ChatGPT a textului propus:

Textul oferă o analiză profundă a influenței educației și formării liderilor în epoci diferite și consecințele pe termen lung ale acțiunilor lor. Autorul compară două figuri istorice marcante și controversate: Erich Ludendorff, general german din Primul Război Mondial, și Vladimir Putin, lider al Federației Ruse. Această comparație relevă cum caracterul, educația și contextul formativ al unui lider pot influența deciziile și efectele acestora asupra istoriei și umanității.

Puncte principale:

1. Ereditatea ideologică și incapacitatea adaptării:

- Ludendorff, format în dogma imperialismului german post-1870, a rămas ancorat într-o mentalitate expansionistă, incapabil să accepte realitățile unui război pierdut.
- Putin, modelat de valorile KGB și de imperialismul sovietic, acționează în conformitate cu metodele represive și expansioniste moștenite, incapabil să se adapteze principiilor democratice moderne.

2. Paralele între Ludendorff și Putin:

- Amândoi au fost formatori de regimuri autoritare: Ludendorff, indirect, a facilitat ascensiunea nazismului, iar Putin conduce un sistem oligarho-mafiot bazat pe dominație și teroare.
- Ambii lideri au arătat dispreț față de individ, punând în prim-plan ambiții naționale imperialiste sau personale.

3. Critica morală și politică:

- Textul condamnă incapacitatea puterilor occidentale de a înțelege natura fundamentală a liderilor formați în astfel de sisteme, subliniind greșelile repetate în politica de conciliere cu regimuri criminale.
- Este exprimată frustrarea față de lipsa unei acțiuni decisive împotriva lui Putin și empatie pentru popoarele oprimate din Federația Rusă.

Reflecții generale:

Textul este o pledoarie pentru recunoașterea și confruntarea tiraniei printr-o politică bazată pe principii morale și strategii clare. El atrage atenția asupra pericolului reprezentat de liderii prizonieri ai propriului trecut, care, prin deciziile lor, perpetuează suferințe și tragedii.